

**ORTAÇAĞDAN GÜNÜMÜZE
ADANA İLİ VE İLÇELERİ
YÜZEY ARAŞTIRMASI
(KOZAN)**

Yazarlar

Doç. Dr. Halil SÖZLÜ
Uzm. Saliha KARAGÖZ YILMAZ

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Yayın Koordinatörü
978-625-375-043-5	Yasin DİLMEN
Kitap Adı	Sayfa ve Kapak Tasarımı
Ortaçağdan Günümüze Adana İli ve İlçeleri Yüzey Araştırması (Kozan)	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Editör	Yayıncı Sertifika No
Emel YILDIZ ORCID iD: 0000-0002-5840-7220	47518
Yazarlar	Baskı ve Cilt
Halil SÖZLÜ ORCID iD: 0000-0002-3100-486X Saliha KARAGÖZ YILMAZ ORCID iD: 0000-0003-0032-2475	Vadi Matbaacılık
	Bisac Code
	SOC003000
	DOI
	10.37609/akya.3274

Kütüphane Kimlik Kartı

Sözlü, Halil. Karagöz Yılmaz, Saliha.

Ortaçağdan Günümüze Adana İli ve İlçeleri Yüzey Araştırması (Kozan) / Halil Sözlü, Saliha Karagöz Yılmaz; ed. Emel Yıldız.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

326 s. : fotoğ, harita, çizim., ; 195x275 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253750435

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Eski adı Sis olan Kozan, Adana'nın iki büyük ilçesinden biridir. Geçmişini çok eski zamanlara kadar giden Kozan sınırları içerisinde Hititler, Asurlular, Roma, Bizans ve Osmanlı gibi birçok medeniyetin izine rastlamak mümkündür. Bu bakımdan Kozan gerek tarih açısından gerek kültürel açıdan önemli bir yere sahip olan Adana'nın en çok mimari esere sahip ilçesidir. Çukurova'nın ve Adana'nın önemli ilçelerinden biri olan Kozan Kilikya Bölgesinin tarihsel sürecinde çok etkili bir konumda yer almıştır. Akdeniz Bölgesini İç Anadolu'ya bağlayan kervan yolu üzerinde olması, ikliminin uygun ve toprağının verimli olması, Anavarza antik kenti ve kalesinin bulunması gibi özellikler Kozan'ın konumunu hep önemli bir noktada tutmuştur.

Kültür varlıkları açısından oldukça zengin bir mirasa sahip olan Kozan ile ilgili bu çalışmamızda mezar anıtları, manastır, kilise, şapel, cami, bedesten, han, hamam, sarnıç, köprü, değirmen ve çeşme yapıları ele alınıp incelenmiştir. Bu doğrultuda 5 mezar anıtı, 2 manastır, 23 kilise, 3 şapel, 3 hamam, 2 sarnıç, 2 cami, 1 bedesten, 2 han, 3 köprü, 3 değirmen ve 4 çeşme tespit edilmiştir.

Öncelikle, Ortaçağ'dan Günümüze Adana İli ve İlçeleri başlıklı yüzey araştırması yapmamıza izin veren Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne, ayrıca Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine¹ vermiş oldukları destekten dolayı çok teşekkür ederim.

Oldukça dağlık bir bölgede yer alan Kozan'da arazi çalışması zorlu ve heyecan dolu bir serüven içinde geçmiştir. Tabiki bu çalışmanın bir ekip çerçevesinde olduğunu belirtmek gerekir. Ekip üyelerinden Dr. İlker GÜMÜŞ çizimlerin yapılmasında büyük özveri göstermiştir. Aynı şekilde arazi çalışmalarında ve çizimlerin yapılması noktasında destek olan Uzman Hasan ÇOLAKOĞLU ekibin vazgeçilmez üyelerinden biridir. Büyük emek ve özverili çalışmalarından dolayı Dr. İlker GÜMÜŞ ve Uzman Hasan ÇOLAKOĞLU'na çok teşekkür ederim.

Kitabın editörlüğünü yapan ve aynı zamanda kiliselerin tanımlanmasında ve değerlendirmesinde katkı sunan Dr. Öğr. Üyesi Emel YILDIZ' a, kitabelerin transkripsiyonunu yapan Dr. Erdal ELMAS'a, zaman zaman fikir alışverişinde bulunduğum ve kişisel arşivinden faydalandığım, bölgede önemli çalışmalarını yapan Prof. Dr. Hasan BUYRUK'a teşekkürlerimi sunarım.

Doç. Dr. Halil SÖZLÜ
Yüzey Araştırması Başkanı
Mersin 2024

¹ Bu çalışma Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 2020-1-AP2-4090 nolu proje kapsamında desteklenmiştir. Desteklerinden dolayı Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
2. KOZAN'IN COĞRAFI KONUMU VE TARİHÇESİ.....	5
2.1. Coğrafi Konumu	5
2.2. Tarihçesi	7
3 KATALOG	13
3.1. ROMA DÖNEMİ YAPILARI	13
3.1.1. DİNİ YAPILAR	13
3.1.1.1. Mezar Anıtları.....	13
3.1.2. SU YAPILARI.....	29
3.1.2.1. Köprüler.....	29
3.2. BİZANS DÖNEMİ YAPILARI.....	33
3.2.1. DİNİ YAPILAR	33
3.2.1.1. Manastırlar.....	33
3.2.1.2. Kiliseler	44
3.2.1.3. Şapeller	160
3.2.2. SU YAPILARI.....	169
3.2.2.1. Hamamlar	169
3.2.2.2. Sarnıçlar.....	177
3.3. OSMANLI DÖNEMİ YAPILARI.....	183
3.3.1. DİNİ YAPILAR	183
3.3.1.1. Camiler	183
3.3.2. TİCARET YAPILARI.....	217
3.3.2.1. Bedesten.....	217
3.3.2.2. Hanlar	227
3.3.3. SU YAPILARI.....	233
3.3.3.1. Köprüler.....	233
3.3.3.2. Değirmenler	239
3.3.3.3. Çeşmeler	264
4 DEĞERLENDİRME VE KARŞILAŞTIRMA.....	277
4.1. PLAN VE MEKÂN ANLAYIŞI.....	277
4.1.1. Mezar Anıtları	277
4.1.2. Manastırlar	277
4.1.3. Kiliseler ve Şapeller	280
4.1.3.1. Üç Nefli, Bazilikal Planlı Olanlar	280

4.1.3.2. Tek Nefli Olanlar	281
4.1.3.3. Serbest Haç Planlı Kiliseler	282
4.1.3.4. Kiliseden Camiye Çevrilen Yapılar	283
4.1.4. Hamamlar	284
4.1.5. Sarnıçlar	284
4.1.6. Camiler	285
4.1.6.1. Kare Planlı Camiler.....	285
4.1.6.2. Derinlemesine Gelişen Dikdörtgen Planlı Camiler	286
4.1.6.3. Mihrap Önü Kubbeli Camiler	286
4.1.7. Bedesten.....	286
4.1.8. Hanlar	287
4.1.9. Köprüler.....	287
4.1.9.1. Tek Gözlü Olanlar.....	288
4.1.9.2. İki Gözlü Olanlar	288
4.1.9.3. Çok Gözlü Olanlar.....	289
4.1.10. Değirmenler	289
4.1.11. Çeşmeler	290
4.1.11.1. Kaynaktan Beslenme Durumuna Göre.....	290
4.1.11.2. Buldukları Yere Göre	290
4.1.11.3. Cephe Sayısına Göre.....	290
4.1.11.4. Cephe Düzenlemesine Göre	291
4.2. YAPI ELEMANLARI	292
4.2.1. Manastırlar ve Kiliselerde	292
4.2.1.1. Cephe Düzeni	292
4.2.1.2. Narteks.....	295
4.2.1.3. Naos	295
4.2.1.4. Apsis	296
4.2.2. Bedesten, Hanlar, Mezar Anıtları, Hamam, Sarnıç ve Değirmenlerde.....	297
4.2.2.1. Cephe Düzeni	297
4.2.3. Camilerde.....	298
4.2.3.1. Cephe Düzeni	298
4.2.3.2. Taçkapılar.....	298
4.2.3.3. Mihraplar	299
4.2.3.4. Minberler	299
4.2.3.5. Minareler	300
4.2.3.6. Mahfiller	301
4.2.4. Köprüler.....	301
4.2.4.1. Ayaklar.....	301
4.2.4.2. Selyaranlar	301
4.2.4.3. Korkuluklar	301
4.2.5. Çeşmeler	302
4.2.5.1. Sütunlar ve Ayaklar.....	302
4.2.5.2. Kemerler.....	302
4.2.5.3. Taslık Nişleri	302
4.2.5.4. Yalaklar ve Testilik Sekileri.....	302
4.2.5.5. Su Hazneleri.....	302
4.3. Strüktürel Elemanlar	302
4.3.1. Destek ve Geçiş Elemanları	302
4.3.2. Örtü Sistemleri.....	303
4.3.2.1. Kubbe.....	303

4.3.2.2. Tonoz.....	303
4.3.2.3. Çatı ve Düz Örtü.....	303
4.4. Malzeme ve Teknik.....	303
4.4.1. Taş.....	303
4.4.2. Tuğla	305
4.4.3. Ahşap.....	305
4.4.4. Devşirme Malzeme	305
4.5. Süsleme	305
4.5.1. Bitkisel	305
4.5.2. Geometrik	306
4.6. Yazı.....	307
4.6.1. Celî Sülüs	307
SONUÇ.....	309
KAYNAKLAR.....	313

KAYNAKLAR

- ACUN, H. (2002). *Beylikler ve Erken Osmanlı Dönemi Mimarisi*, Ankara
- AÇOĞLU, S. (2019). *Kahramanmaraş ili'ndeki Dulkadiroğlu Beyliği Yapıları*, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa
- AKTAŞCI AKYAPIN, Ö. (2020). *Çankırı Kızılırmak Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- AKTÜRK, Ö. (2019). *İbrahim Paşa Köyü Çevresi Kaya Kiliseleri 'Babayan-Tavşanlı-Balkan Deresi I Kaya Kiliseleri'*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- AKALIN, A. (1965-1966). *Mut ve Ermenek'teki Türk Eserleri*, Yayınlanmamış Lisans Tezi
- AKBAŞ, M. (2012). *Isparta İli ve İlçeleri Türk Dönemi Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta
- ALEXANDER, K. (1991). *The Oxford Dictionary of Byzantium*, Oxford Üniversitesi
- ALPASLAN, H.İ. (2005). *Anadolu'da Podyumlu Mezar Mimarisi M.Ö. 6. – M.Ö. 4. Yy.*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul
- ALKAN, G. (2019). *Bağdadi Kubbeleri 19.Yy. İstanbul Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- ALKAN, F. (2014). *Yeşil Bursa, Kent kültürü ve Yaşam Dergisi*, Yıl:2, Sayı:7
- ALTIN, A. (2015). *Gaziantep Türk-İslam Mimarisi (Eyyubiler'den Cumhuriyete)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2015
- ALTIN, Y. (2009). *Konya'daki Geç Dönem Osmanlı Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- ARSLAN, M. (2017). *Anadoluh'da Selçuklu Çağı Cami Ve Mescit Mimarisi (Plan-Mimari-Süsleme)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- ATAK, E. (2008). *Erken Osmanlı Köprüleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi, Çanakkale.
- ATAK, E. (2017). *Niksar'daki Taş Köprüler*, Güncel Tartışmalar Tarih & Siyaset Dergisi, Hacim 6, Ijopce Yayınları, Londra, 339-358
- AYDIN, A. (2002). *Çatıören Kilisesi*, OLBA V, 105-112.
- AYDIN, E. (2019). *Mudanya Ve Köylerindeki Osmanlı Dönemi Rum Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa
- AYDIN, H. (2018). *Alahan Manastırı (Karaman-Mut)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum
- AYDIN, M. (2002). *Kilise. İslam Ansiklopedisi*, (C. 26, S. 11-14). Ankara. Türkiye Diyanet Vakfı
- AYGÖR, E. (2021). *Beysehir Bedesteni ve Bedestenlerin Plan Etüdü*, Tarihin Peşinde –Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Say. 25, 167-192
- BABA, A. (2019). *Bartın Ve Çevresindeki Osmanlı Devri Cami Mimarisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- BAHARGÜLÜ, N. (2015). *Ovalık Kilikya Bölgesi Kiliseleri (Geç Antik Çağdan Orta çağ Sonuna Kadar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- BATU, M.S. (2004). *'Kuzey Kıbrıs'taki Hagios Philon Manastırı'*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- BAYATLI, A. (2015). *Edirne Taş Köprüleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne
- BAYRAM, F. (2003). *Bir 10. Yy. El Yazmasına Göre Rahip Grigol Handzta'nın Gezi Güzergâhındaki Manastırların Mimarisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- BEŞALTI, K. (2021). *Adana Bizans Dönemi Dini Mimarisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- BEYAZ, D. (2020). *Burdur Merkezde Yer Alan Camiler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli
- BİLASA ÖZDEN, S. (2009). *Adana İli Kozan İlçe Merkezindeki Mimari Yapılar (Konut Mimarisi Hariç)*, Gazi Üniversitesi, Ankara
- BOZER, R. (1990). *Kula'da Türk Mimarisi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

- BOZKURT, N. (2005). *Minber. İslam Ansiklopedisi*, (C. 30, S. 101-103). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- BOZKURT, S. (2013). *Kayseri Merkez Ve İlçelerinde Bulunan Tek Kubbeli Beylikler Ve Osmanlı Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- BUBUR, R. (1997). *Buhara Camileri (12.-18. Yy.)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- BUYRUK, H. (2011). *Kozan'da Memlûklü İzleri Ve Helvacıade Arastası*, Kozan Belediyesi Yayın No:10, Bizim Repro Ofset Matbaacılık, Ankara
- , (2011). *Sis'i (Kozan) Akdeniz'den Kapadokya'ya Bağlayan Kervan Yolu Kaleleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum
- BUYRUK, H. (2014). *Gertrude Bell'den Günümüze Fotoğraflarla Anavarza*, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, say:33,176-215
- , (2016). *Konumu Geçmişi ve Kimliği ile Anavarza*, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6(3), 695-710
- , (2019). *Adana Kalelerindeki Dini Yapılar Manastırlar, Kiliseler, Şapeller*, Bizim Dijital Matbaacılık, Ankara
- , (2023). *Kozan Eskikabasakal/Peri Yerleşimi ve Hristiyan Mimarisi*, Art-Sanat Dergisi, 20(2023): 61-83, İstanbul
- , (2022). *Sin Manastırı*, Ankara, 2022.
- CEYLAN, S. *Kaybolmakta Olan Bir Kırsal Maddi Kültür Örneği: Su Değirmenleri (Ağlasun Örneği)*, Doğu Coğrafya Dergisi- 31
- ÇAKMAK, Ş. (1991). *Denizli İli'ndeki Türk Anıtları (Camiler)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- ÇAL, H. (2005). *Niğde Şehrindeki Ahşap Tavanlı Cami ve Mescitler*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- ÇALIŞKAN, G. (2005). *Adana-Kozan'da Yaverin Konağı'nın Restorasyon Projesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul
- ÇULPAN, C. (2002). *Türk Taş Köprüleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- ÇOLAKOĞLU, H. (2021). *Erdemli'deki Türk-İslam Dönemi Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin
- DANIŞMEND, İ.H. (1955). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, IV. İstanbul
- DAYAR, M. (2017). *Mersin-Mut'taki Mimari Eserler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- DEDEOĞLU, M. (2018). *Hatay Cami ve Mescitlerinde Taş Süsleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- DELEN, M. (2005). *Kars İli Ve İlçelerindeki Türk Dönemi Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- DEMİR, H. (2011). *Kayseri Hacı Kılıç Cami ve Medresesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- DEMİRTAŞ, M. (2022). *Çankırı Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- DENKTAŞ, M. (2000). *Karaman Çeşmeleri*, Kayseri.
- , (2000). *Kayseri'deki Tarihi Su Yapıları*, Kayseri.
- DERİCİ, D. (2017). *Malatya Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta
- DOĞAN, S. (2003). *Orta çağ Manastır Sistemi: Doğu Ve Batı Manastırları*, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, cilt:20, sayı:2, 73-89. Ankara
- , (2008). *Kapadokya Bölgesi Sivrihisar'daki Kızıl Kilise*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul
- , (2012). *Karaman Merkezdeki Kiliseler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- DUMAN, M. (2008). *Fatih Ki Çağın Hükmüdarı Fatih Sultan Mehmed*, İstanbul
- DURAN, R. - Baş, & A. Özcan, R. (2016). *Tarihi Konya Köprüleri*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi (KUDEB)
- DÜLGERLER, O.N. (2006). *Karamanoğulları Dönemi Mimarisi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- DÜNDAR, M. (2001). *Niğde-Bor'da Türk Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- EKİZ, M. (1998). *Niğde Alaaddin Camii'nin Anadolu Selçuklu Mimarisi İçerisindeki Yeri ve Önemi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde
- ERCAN, Y. (2001). *Osmanlı Yönetiminde Gayrimüslimler Kuruluştan Tanzimat'a Kadar Sosyal, Ekonomik Ve Hukuki Durumları*, Ankara
- ERDAL, Z. (2014). *Aksaray'da Türk Devri Mimarisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- ERİŞ KIZGIN, E. (2017). *Yedikilise Manastırı (Varagavank) Mimarisi Ve Plastik Süslemeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- ERTUNÇ, H. (1991). *Kozan İlçesinin Beşerî Ve Ekonomik Coğrafyası 'Nüfus, Yerleşme Ve Ekonomik Özellikler'*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- ERYAVUZ, Ş. (2002). *Kervansaray. İslam Ansiklopedisi*, (C. 25, S. 299-302). Ankara. Türkiye Diyanet Vakfı
- ERZEN, A. (1940). *Kilikien bis zum Ende der Perser Herrschaft*, Leipzig, s.60
- ERZİNCAN, T. (2005). *Mihrap. İslam Ansiklopedisi*, (C. 30, S. 30-37). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- EYİCE, S. (1963). *Son Devir Bizans Mimarisi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- , (1971). *Karadağ Binbirkilise ve Karaman Çevresindeki İncelemeler*, İstanbul.
- , (1976/77). *Silifke Çevresinde İncelemeler: Kanlıdivan (=Kanytelis-Kanytelideis) Bazilikaları*, Bir Ön Çalışma, Anadolu Araştırmaları, Sayı: 4-5, İstanbul, s.411-441
- , (1992). *Bedesten. İslam Ansiklopedisi*, (C.5, S. 302-311). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- , (1993). *Cami. İslam Ansiklopedisi*, (C. 7, S. 56-90). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı

- , (1993). Çeşme. *İslam Ansiklopedisi*, (C.8, S. 277-287). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- , (1997). Hamam. *İslam Ansiklopedisi*, (C.15, S. 402-430). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- GOUGH, M. (1952). *Anazarbus*, *Anatolian Studies* Vol:2, 85-150
- , (1968). Alahan Monastery: A Masterpiece of Early Christian Architecture, *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, 26(10), 455-464
- GÖK, N. (2006). *Adana İli Kozan İlçesi'nde Tarihi Çevre Koruma Önerisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul
- GÖNÜLTAŞ, Z. (2018). *Kahramanmaraş Camilerinde Süsleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- GÜLENAZ N. (2010). *Batılılaşma Dönemi İstanbul'unda Hanlar Ve Pasajlar*, İTO Yayınları, İstanbul
- GÜLGÖNÜL, K. (2020). *Antalya'daki Selçuklu Ve Beylikler Devri Köprüleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya
- GÜLŞEN, F.F. (2010). *Patara Markia Anıt Mezarı Mimarisi Ve Restitüsyonu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya
- GÜLŞEN, N. (2004). *Kayseri'nin Develi İlçesi'ndeki Türk Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul
- GÜNDOĞDU, N. (2019). *Silifke'deki Türk Dönemi Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük
- GÜNDÜZ, F. (2005). Minare. *İslam Ansiklopedisi*, (C. 30, S. 98-101). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı
- GÜNEL, G. (2010). *Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'da İpek Yolu-Kervansaraylar-Köprüler*, *Kebikeç*'29, 133-146
- GÜR, F. (2019). *Kastamonu Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük
- GÜRBÜZ, S.M. (2012). *Kayseri Taş Köprüleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- GÜRSES, R., *Karababa Taşkın*, E.B. *Anadolu'da Kaybolmakta Olan Bir Maddi Kültür Unsuru: Su Değirmenleri (Beypazarı Örneği)*, 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi) 10-15 Eylül 2007 Ankara C. II, Ankara 2008, s. 645-667.
- HANİLÇE, M. (2014). *XV ve XVI. Yy.larda Zile Kazasında Değirmenler*, Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu (25-26 Eylül 2014), Cilt 1
- HASOL, D. (1998). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, 7. Baskı, İstanbul
- HILD, F.- Hellenkemper, H. (1986). *Neue Forschungen in Kilikien*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Denkschriften Bd. 186-Tabula Imperii Byzantini Bd. 4
- , (1990). *Tabula Imperii Byzantini Kilikien und Isaurien*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften
- HILL, S. (1996). *The Early Byzantine Churches of Cilicia and Isauria*, Variorum, Aldershot.
- İçli, H., H. (2001). *Dünden Bugüne Konya*, Yayınlanmamış Mezuniyet Çalışması, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa
- İLTER, F. (1978). *Anadolu'nun Erken Devir Türk Köprüleri İle İran Köprü Mimarlığı İlişkileri*, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi özel sayı 9'dan, Sevinç Matbaası, Ankara.
- İNAN, K. (1996). *Bedestenlerin Türk Ticari Mimarisindeki Yeri ve Trabzon Bedesteni*, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Ankara, Say. 7, 119-133.
- KAHRIMAN, Ö. (2003). *Trabzon'daki Türk Devri Mimari Eserleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum
- KAKIZ, Y. (2019). *Muğla Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale
- KALAJDŽIĆ, M. (2006). *Bosna'da Osmanlı Dönemi Selatin Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- KARABACAK, E. (2010). *Kuşadası, Kadıkalesi Kazısında Ortaya Çıkan Kilise/Manastır Kompleksinin Mimarisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir
- KARACA, Y. (2004). *Doğu Anadolu Bölgesi Hristiyan Dini Mimarisinde Jamatın Yapıları I*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- KARAKÖY, G. (2005). *Aksaray Çevresinde Selçuklu Dönemi Kervansarayları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale
- KAYA, M. (2018). *Hatay Mıhrapları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- KAVALÇALAN, E. (2015). *Kıbrıs'taki Osmanlı Dönemi Su Yapıları (Çeşme Ve Hamamlar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya
- KESMEZ, T. (2019). *Kilis Camileri (Cumhuriyet Dönemine Kadar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- KESİK, B. (2021). *Osmanlı Dönemi Giresun Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya
- KINGSLEY, K. (2003). *Manastır Mimarisi Üzerine*, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Cilt:12, sayı:2, 349-360, Bursa.
- KIRKIL, T. (2008). *Adana Kent Merkezinde Cami Mimarisinin Geçmişten Günümüze Gelişimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- KIZIL, A. (1999). *Karya Bölgesi Roma Dönemi Anıt Mezarları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya
- KOCH, G. (2015). *Erken Hristiyan Sanatı*, (Çev. Ayşe Aydın). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları

Kozan Belediyesi, 2020 Performans Programı, Adana

KÖSE, İ. (2010). *Bulutların Ötesinde Saklı Manastır Sümela*, İber Matbaacılık, Trabzon

KURAN, A. (1964). *İlk devir Osmanlı Mimarisinde Cami*, Mimarlık Fakültesi, Ankara

KURTULUŞ ÖZTAŞKIN, G. *Bizans Dönemi Kilise Mimarisi*, Arkeoloji Kültür sanat dergisi (Arkhe Bizans Doğu Roma), Öz-kağıtçılık Matbaacılık, Eskişehir

KUTLAY, Ş. (2012). *Dişarbakır İli Köprüleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara

KÜÇÜK, A. (2020). *Trabzon Merkez ve İlçelerindeki Tarihi Çeşmeler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun

LAZ, H. (2016). *Adana Su Yapıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

MİMİROĞLU, İ. M. (2015). *Konya'nın Bizans Dönemi Dini Mimarisi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

MUTLU, M. (2014). *Konya'da Su Mimarisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van

MUTLU, M. (2023). *Konya Hatunsaray ve Çevresindeki Su Yapıları*, DTCF Dergisi, S.1, C.63, s.689-745.

MÜLLER-WIENER, W. (2001). *İstanbul'un Tarihsel Topografyası* (Çev. Ülker Sayın). İstanbul, Yapı Kredi Yayınları

NALDAN, F. (2016). *Erzincan İli Cami Mimarisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara

OKUNAK, M. (2005). *Hierapolis Kuzey Nekropolü (159D Nolu Tümülüs) Anıt Mezar Ve Buluntuları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli

OKUMUŞ, E. (2017). *Çorum Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

OKUYUCU YILMAZ, D. (2019). *Erzincan'dan Tek Nefli İki Kilise: Değirmenköy Ve Yaylabası Kiliseleri*, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 43, 234-247

OSTROGORSKY, G. (1999). *Bizans Devleti Tarihi*, (Çev. Fikret Işıltan), TTK. Yayınları, Ankara, s.87-104

ÖNEY, G. (1989). *Beylikler Devri Sanatı XIV-XV. Yy. (1300-1453)*, Ankara

ÖNGE, Y. (1997). *Türk Mimarisinde Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde Su Yapıları*, Ankara

ÖNKAL, A. – Bozkurt, N. (1993). *Cami. İslam Ansiklopedisi*, (C. 7, S. 46-56). İstanbul. Türkiye Diyanet Vakfı

ÖRS ÇORAPÇIOĞLU, G., Ulusoy Binan, D. (2017). *Değirmenlere Yönelik Bir Belgeleme ve koruma Yöntemi*, Megaron 12(2): 228-248

ÖTER, N. (2008). *Muğla Saruçları*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya

ÖZBALKAN, S. (2019). *Aydın Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale

ÖZBAY, E. (2020). *Büyük Menderes, Küçük Menderes Ve Gediz Havzalarındaki Türk Dönemi Köprüleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir

ÖZBAY, F. (1998). *Doğu Dağlık Kilikia Su Kanalları Ve Su Köprüleri*, Ege Üniversitesi, İzmir

ÖZBEK, Ç. (2005). *Arykanda Nekropolindeki Tonozlu Anıt Mezar Yapıları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara

ÖZCAN, R. (2016). *195-203 Arşiv Belgeleri Diliyle Su Değirmenleri (Âsiyâb)*, OTAM, 40-Güz, S:195-203

ÖZKAVRUK, A. (2019). *'Kilise İçinde Kilise' Likya Bölgesi Geç Antik Çağ Bazilikalarının İçine İnşa Edilen Orta Çağ Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

ÖZKAYA BÜYÜKPATIR, A. (2015). *Mustafapaşa Su Yapıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

PEHLİVAN, M. (1968-1969). *Kozan İlçesi Beşerî ve İktisadi Etüdü*, Mezuniyet Çalışması, İstanbul Üniversitesi, İstanbul

PEKAK, S. (2008). *Kappadokia'da Bizans Dönemine Ait Haç Planlı İki Kilise*, Sanat Tarihi Dergisi, 17(2), 85-113

PEKİN, F & Yılmaz, F.H. (2008). *Türkiye'nin kültür mirası: 100 Köprü*, İstanbul: NTV Yayınları

PINAR, M. (2011). *Neüşehir Mıhrapları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

POLAT, M. (2013). *Bursa ve Çevresindeki Post-Bizans Dönemi Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne

POLAT, Y. (2002). *Çanakkale Ve İlçelerindeki Osmanlı Dönemi Cami Mimarisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum

RESTLE, M. (1979). *Studien Zur Frühbyzantinischen Architektur Kappadokiens*, Wien

RÜZGAR, K. (2016). *Gökçeada Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale

SEVİM, A. (2015). *Neüşehir ve İlçelerindeki Çeşme Mimarisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum

ŞHİM, S. (2014). *Anadolu Selçuklu Hanlarından Susuz Han*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara

SOLAK, S. (2013). *Kayseri'deki Tek Kubbeli Cami Ve Mescitler (Cumhuriyet Dönemine Kadar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya

SÖZEN, M, Tanyeli, U. (2005). *Sanat Kavram ve Terimler Sözlüğü*, 8. Baskı, İstanbul.

SÖZLÜ, H. (2022). *Balıkesir'de Türk - İslam Dönemi Eserleri*, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Kent Arşivi Yayınları, Balıkesir.

—————, (2014), *Balıkesir'de Türk Dönemi Mimari Eserleri*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

ŞAHAN, H. (2009). *Karamanoğulları Dönemi Cami ve Mescitlerinde Yer Alan Mıhraplar*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

ŞAHİN, G. & Akyol, Ç. (2021). *Cumhuriyet Dönemi Kozan (Adana) İlçesinin Nüfus Coğrafyası*. USBAD Uluslararası Sosyal

- Bilimler Akademi Dergisi 3(5), 104-159
- ŞAHİN, N. (2013). *Muğla İli Sınırları İçindeki Osmanlı Dönemi Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla
- ŞAMAN DOĞAN, N. (2004). Mersin/İçel ili, Bozyazı ilçesi, Akcamı köyü: Bir Külliye, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 21 (2), 117-132
- ŞEKER, F. (2014). *Mimar Sinan'ın Kırmı Çatılı Cami Ve Mescitleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul
- ŞİMŞEK, H. (2010). *Harput Ulu Cami*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- TALİ, Ş. *Kayseri/Tavlasun Köyü'nde Bulunan Köprü Ve Çeşmeler*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, cilt:7, sayı:34, 522-540
- TANMAN, M.B. (2003). Mahfil. *İslam Ansiklopedisi*, (C. 27, S. 331-333). Ankara. Türkiye Diyanet Vakfı
- TANYELİ, G. (2000). *Türkiye Köprüleri. Türkiye'nin Köprüleri (10-23)*. İstanbul: Koç Allianz Hayat Sigorta A.Ş
- TAŞTAN, A. (2010). *Türkiye Selçukluları Zamanında Tokat Ve Çevresindeki Kervansaraylar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat
- TATAR TİMUR, Ö. (2019). *Bursa Kalesi İçindeki Osmanlı Dönemi Mimari Eserler (Cami, Mescid, Medrese, Tekke, Darulkurra, Türbe, Hamam)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- TEKİN, A. (2021). *Kütahya Ve İlçelerindeki Su Yapıları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- TOKTAŞ, G. (2016). *Konya'daki Klasik Dönem Osmanlı Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- TUNÇ, G. (1978). *Taş Köprülerimiz*, Ankara: Bayındırlık Bakanlığı.
- TURAN, V.M. (2019). *Midyat Süryani Manastır Ve Kiliseleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- UĞUR, B. (2013). *Tarihsel Süreç İçerisinde Aksaray*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa
- UĞUR, M. (2011). *Meram' da Tarihi Su Değirmenleri*, TÜBAR-XXIX, 447-460
- ÜNAL, A. (2006). *Hitit İmparatorluğu'nun Yıkılışından Bizans Dönemi'nin Sonuna Kadar Adana ve Çukurova Tarihi*, ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:15, S: 3 (Arkeoloji Özel Sayısı), s.67-102
- ÜNAL, A. – GİRGINER, S. (2007). *Kilikya-Çukurova İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji*, İstanbul.
- ÜRÜK, Z.F. (2016). *The Journal of Academic Sosyal Science*, “ Medeniyetler içinde Hamamın Gelişimi ve Kültürel Olarak Mekan Analizleri”, s. 185-209.
- ÜZELGÖK, Ö. (2008). *Adana İli Kozan İlçesi Halk Kültürü Araştırması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- VERİM, E. (2015). *Amasra'da Bizans Dönemi Üç Eser: Tavşan Adası Manastırı, Amasra Kilisesi Ve Küçük Kilise*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya
- VERİM, Y. (2019). *Kütahya Çeşmeleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya
- YALMAN, Y. (1990). *Pantepoptes Manastırı Kilisesi –Eski İmaret Camii-*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- YAYLACIOĞLU, Ö. (2010). *Kastamonu Kasaba Köy Mahmud Bey Camii*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- YEĞİN, Y. (2015). *Olba Manastırı Kazıları- Mimari Buluntuları Ve Mekân İlişkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- YİĞİT, A. (2007). *XIV-XVI. Yıllarda Menteşe Livasında Değirmenler*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 18, s. 97-155
- YILDIRIM, E. (2014). *Olba Manastırı Çatı Kiremitleri Ve Örtü Sistemleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- YILDIRIM, S. (2010). *Adana Ulu Cami Külliyesi Çini Süslemeleri*, Uluslararası Eskişehir Pişmiş Toprak Sempozyumu, Eskişehir
- YILDIZ, E. (2014). *Bursa'daki Bizans Sonrası Hristiyan Dini Mimarisini*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van
- YILDIZ, İ. (2010). *Tarihi Mardin Çeşmeleri*, Mardin.
- YILMAZ, L. (2021). *Ovalık Kilikya'da Bir Roma Kenti: Anazarbos (Anavarza) Antik Kenti'nin Turizm Potansiyeli*, Anazarbos & Anavarza C.III, s. 181-207, Ankara.
- YILMAZ, M. (2010). *Aydın İli Merkezi'ndeki Tarihi Su Yapıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- YILMAZ, S. (2019). *Kırklareli ve Tekirdağ'daki Klasik Dönem Osmanlı Camileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- YURDASEVER, H. (2011). *Anadolu Selçuklu Hanlarından Kırkgöz Han'ın Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- YURTTAŞ, H., Özkan, H. (2002). *Tarihi Erzurum Çeşmeleri ve Su Yolları*, Erzurum
- YÜCE, E. (2002). *100 Soruda Kozan'ın Tarihi Coğrafyası*, Ankara.

- YÜCEER, H., Efeoğlu, M., Zoroğlu, F. *Kozan Kıbrıslar Köyü Camii: Kırsal Alanda Kiliseden Camiye Dönüştürülmüş Bir Yapının Mimari Analizi*, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Adana
- YÜCELER, H. (2016). "Adana ve Kuzey Kıbrıs'ta Yer Alan Camiye Dönüştürülmüş Kilise Yapıları Üzerine Bir Karşılaştırmalı Çalışma", Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, S.31, 440
- YÜKSEL, M. (1990). Çukurova'da Türk İslam Eserleri ve Kitabeler, Adana.
- ZOROĞLU, L. (1994). *Cilicia Tracheia in the Iron Age: the Khilakku Problem*, Anatolian Iron Ages 3 BIA Monography 16 (The Proceeding of the Third Anatolian Iron Ages Colloquium held at Van, 6-12 August 1990), III. Anadolu Demir Çağları Sempozyumu Bildirileri Van 6-12 Ağustos 1990, Edited by A. Çilingiroğlu and D. H. French, Published by The British Institute of Archaeology at Ankara, s. 301-306.

İnternet Kaynakları

- <http://www.kozan.bel.tr/?cografi-konum>
- <https://sonersevgili.blogspot.com/2020/12/sis-manastiri-insan-nedir-simdi-bildim.html>
- <https://www.collectif2015.org/tr/100Monuments/Eglise-Sainte-Sophie-et-siEge-catholicossal-de-Sis/>
- (<https://www.houshamadyan.org/tur/haritalar/adana-vilayeti/siskozan-sancagi/din/kiliseler-ve-kutsal-mekanlar.html>)
- (<https://gezilecekyerlertr.com/kozan-nerede/>)
- (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1710969842256343&id=632312800122058&comment_id=3993171067369531)